

ΤΟΙΣ ΕΝΤΕΥΞΟΜΕΝΟΙΣ

ΕΠΙ ΤΗ ΕΘΝΙΚῃ ΕΠΕΤΕΙῶ
ΤΩΝ ΕΚΑΤΟΝ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ ΕΤΩΝ
(1821 - 1971)

Υ Π Ο

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΜΠΙΟΝΗ

Όμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

1. Σχεδὸν καθ' ἐκάστην ἀντικρύζομεν οἱ διερχόμενοι, πεζῆ ἢ ἐποχούμενοι, τὰ Προπύλαια τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ μας Πανεπιστημίου. Καὶ ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας, σχεδὸν καθ' ἐκάστην ἀνήρχετο, ἐν ὑπηρεσίᾳ ὧν, τὰς βαθμίδας τῶν Προπυλαίων τοῦ Ἀνωτάτου Πνευματικοῦ μας Ἰδρύματος. Οἱ πλεῖστοι ἐξ ἡμῶν, ἴνα μὴ εἶπω πάντες, διερχόμενοι ἐν σπουδῇ, μόλις καὶ προλαμβάνομεν νὰ ρίψωμεν φευγαλέον βλέμμα εἰς τὴν Αὐλὴν καὶ τὴν ὠραίαν τοῦ πανεπιστημιακοῦ κτιρίου πρόσοψιν. Ἐλάχιστοι δὲ προσηλοῦσιν ἐταστικὸν τὸ βλέμμα αὐτῶν πρὸ τῶν τριῶν ἀνδριάντων, οἵτινες στολίζουσι τὸν τῆς προσβάσεως τοῦ κτιρίου καὶ τῆς προσόψεως αὐτοῦ χῶρον. Τίνες οὗτοι;

2. Καὶ οἱ τρεῖς Ἑλληνας, ἔνδοξοι, ὀνομαστοί. Καὶ οἱ τρεῖς τετιμημένοι Ἀγωνισταὶ τῶν Ἐλευθερίων τοῦ Ἔθνους! Ρήγας Φεραῖος, ἡ ἀκατάπαυστος ἰαχὴ τῆς φιλοπάτριδος Ἑλληνικῆς Ψυχῆς· Γρηγόριος ὁ Ε΄, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὁ πρωτόθρονος τῆς Ὁρθοδοξίας, ὁ Ποιμὴν ὁ καλός, ὁ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ποιμνίου Του τὴν Ψυχὴν Αὐτοῦ θύσας· καὶ ὁ Κοραῆς, ὁ Χῖος σοφός, τὸ ἀναγεννηθὲν τῆς πεπνυμένης Ἑλληνικῆς σοφίας Πνεῦμα, ὁ μέγας πυρσός, καὶ διαφωτιστής,

ὁ διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ Γένους τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας τὰ ζεῖδωρα νάματα εἰς πᾶσαν Ἑλληνικὴν ψυχὴν ἐκχέων!

3. Καὶ οἱ τρεῖς ἐν σύμβολον ἐν τριάδι καὶ μία φωνὴ ἐν τρισὶν ὑποστάσειν! Τῆς Ἑλληνικῆς Ψυχῆς τοῦ ἠρωϊσμοῦ τὸ σάλπισμα ὁ πρῶτος! Τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ Ὁρθοδοξίας διαπρύσιος Κήρυξ ὁ δεύτερος! Τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος ὁ Φωστήρ ὁ τρίτος! Ἑλληνικὸς ἠρωϊσμός, Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία καὶ Ὁρθοδοξία ὡς ὑπόδειγμα θυσίας ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους, καὶ Ἑλληνικὸν Πνεῦμα ἠνώθησαν ἐν τῷ προσώπῳ τῶν τριῶν τούτων μεγαλουργῶν Μορφῶν τοῦ Γένους, ἵνα ἐκπέμπηται δι' αὐτῶν τὸ καὶ πρὸ αὐτῶν καὶ πάντοτε μετ' αὐτοὺς αἰώνιον Ἑλληνικὸν δίδαγμα ἠρωϊσμοῦ, Ἀυτοθυσίας καὶ Σοφίας! Καὶ τὰ τρία ταῦτα ἐν μιᾷ ἐνότητι ὑπὲρ τῆς Ἑθνικῆς Ἐλευθερίας!

4. Ὁ χωρικός, ὁ ἐκκλησιαστικός καὶ ὁ σοφὸς ἀνὴρ, καὶ οἱ τρεῖς ὁμοῦ ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους, ὑπὲρ τῆς πατρώας Γῆς, ὑπὲρ τῆς Φυλῆς, ὑπὲρ τῆς Πίστεως, ὑπὲρ τῆς πανενδόξου Πατρίδος, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Μητρὸς πάντων τῶν Ἑλλήνων, ἐκτὸς τόπου καὶ χρόνου, τῶν ὅπουδῆποτε Γῆς οἰκούντων καὶ τὸ Ἑλληνικὸν αἷμα ἐν ἑαυτοῖς φερόντων καὶ δι' αὐτοῦ διαποτιζομένων καὶ ζωογονουμένων! Ὁ Ἕλλην ὁ αὐτὸς πάντοτε καὶ διὰ τῶν αἰώνων ἀναλλοιώτως ὁ αὐτός! Ἐν τοῖς κινδύνοις γενναῖος, ἐν τῇ Πίστει ἀκμαῖος καὶ ἐν τῷ πνεύματι ζέων! Καὶ οἱ τρεῖς λοιπὸν ἐν ἀνδριάσι τιμώμενοι ἐνδοξότατοι Ἕλληνες, ἀποτελοῦν καὶ θ' ἀποτελοῦν διὰ πᾶσαν εὐγενῆ καὶ φιλοπάτριδα Ἑλληνικὴν Ψυχὴν τὰ ἱερώτατα σύμβολα φιλοπατρίας, εὐσεβείας καὶ πνευματικῆς ἀκτινοβολίας!

5. Ἦτο λοιπὸν καὶ ἐνδεδειγμένη ἢ μᾶλλον ἐπιβεβλημένη ἡ ἀφιέρωσις τοῦ τόμου τοῦ διεθνοῦς κύρους ἐπιστημονικοῦ Θεολογικοῦ Περιοδικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ 150ετηρίδι τῆς Ἀνεξαρτησίας τοῦ Ἔθνους, καὶ τῆς Ἀναγεννητικῆς τῆς Ἑλλάδος προσπαθείας ἕκτοτε εἰς κατακτήσεις εὐγενεῖς καὶ ὠραίας,

εἰς ὄλους τοὺς χώρους, ἐν οἷς τὸ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον σκέπτεται, δρᾶ καὶ κινεῖται πρὸς δημιουργίαν Ἑλληνοχριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ, ἐπὶ παντὸς πεδίου πνευματικοῦ καὶ ὕλικοῦ, ἐκκλησιαστικοῦ καὶ κοινωνικοῦ, μορφωτικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ, καλλιτεχνικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ, τεχνικοῦ καὶ πνευματικοῦ, ἰδιομόρφου Ἑλληνικοῦ καὶ τῆς Ἑλληνορθοδόξου Παραδόσεως ἀκραιφνῶς Πατερικοῦ!

6. Ὡς καὶ ἄλλοτε ἔγραφον («Ἐκκλησία» φ. 7-8 1-15 Μαρτίου 1971 σ. 133/5), «ἡ Πίστις εἰς τὴν Θρησκείαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἡ Πίστις εἰς τὰς ἀξίας τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ· ἡ Πίστις εἰς τὰς μεγάλας ἐπιτεύξεις τοῦ γιγαντώδους Ἑλληνικοῦ Γένους διὰ μέσου τῶν αἰώνων· ἡ Πίστις ἐπὶ τὰς ἀξίας τῶν μεγάλων Παρακαταθηκῶν καὶ τῶν ὑψηλῶν τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς θησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν Παραδόσεων· ἡ Πίστις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς θείας διδασχὰς τῆς Ὀρθοδοξίας· ἡ Πίστις ἐπὶ τὰς ἀνεξαντλήτους δυνάμεις τῆς ψυχῆς τῶν Ἑλλήνων· ἡ Πίστις εἶναι καὶ ἡ κινήσασα τὰς ψυχὰς καὶ καρδίας τῶν ἡρώων ἀγωνιστῶν τοῦ 1821 διὰ τὴν ἀποτίναξιν τετρααίωνος σκληροτάτου ζυγοῦ καὶ τὴν ἀπόκτησιν τῆς Ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων.

7. Μόνη λοιπὸν ἡ ζῶσα Πίστις εἶναι ἡ θεία δύναμις, ἣτις καθιστᾷ ἱκανὸν τὸν ἄνθρωπον νὰ ὑπερνικᾷ πάντα τὰ ἐμπόδια, ὥστε νὰ δύναται νὰ φθάνη εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν, τὸ νικηφόρον καὶ ἔνδοξον τέρμα. Ὁ ἀγὼν, αἱ θυσίαι, τὰ μαρτύρια, τὸ αἷμα, οἱ διωγμοί, αἱ φυλακίσεις, αἱ στερήσεις, οἱ ἐξανδραποδισμοί, ὁ σταυρὸς καὶ ὁ θάνατος, ἐθελουσίως καὶ αὐτοπροαιρέτως πάντα ταῦτα ἐπιτελούμενα, ἐκ τῆς ζώσης Πίστεως ἀπορρέουν, ἐκ τῆς Πίστεως τῆς θρησκευτικῆς, κατὰ πρῶτιστον λόγον καὶ τῆς φυλετικῆς καὶ ἐθνικῆς ὕστερον, εἰς τὴν ὑπεραξίαν τῆς ἀνθρωπίνης Ἐλευθερίας. Ἐννοοῦμεν τὴν κατὰ Χριστὸν Ἐλευθερίαν, τὴν πνευματικὴν, τὴν ἱκανὴν νὰ δαμάζη τὰ πάθη καὶ νὰ δραστηριοποιῇ τὰς ἀρετάς, οἷας ἐδίδαξεν ὁ Χριστός, ἐπ' ἀγαθῷ αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐλευθέρου ἀνθρώπου καὶ τῆς κοινωνίας, ἐν ᾗ ζῆ, κινεῖται καὶ δρᾶ ὁ χριστιανός, ὁ πολίτης, ὁ ἄνθρωπος. Ἐννοοῦμεν τὴν

Ἐλευθερίαν, τὴν καθοδηγουμένην ὑπὸ τοῦ θείου Νόμου καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ στηριζομένων κοινωνικῶν καὶ ἀνθρωπιστικῶν θεσμῶν.

8. Ἡ Ἑλληνικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ὑπῆρξεν ἡ φιλόστοργος Μήτηρ τῶν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας κατακειμένων, οὐ μόνον τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν συνταλαιπωρουμένων χριστιανικῶν λαῶν. Ἡ Ἐκκλησία ὑπῆρξεν ἡ σώτεια Κιβωτός, ἡ διαφυλάξασα ἀμιγῆ, καθαρὰν καὶ ἀκηλίδωτον τὴν Ὀρθόδοξον Πίστιν καὶ τὴν πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν ἀγάπην τῶν ὑποδούλων τέκνων Τῆς. Πατριάρχαι, Ἀρχιερεῖς, Ἱερεῖς, ἀπλοῖκοι Καλόγηροι ἀποτελοῦν τὸν στρατὸν τῆς σωτηρίας τοῦ Γένους ἡμῶν καὶ τοὺς πρωτοπόρους ἀγωνιστὰς καὶ διαφωτιστὰς τοῦ ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας Ἀγῶνος τοῦ 1821. Ἡ θρησκευτικὴ Πίστις ἦτο δι' αὐτοὺς ἀδελφὴ τῆς Πατρίδος καὶ ὁ Ὀρθόδοξος Ἕλλην ὁ ἐνσαρκωτὴς τοῦ θεοδωρήτου ἀγαθοῦ τῆς Ἐλευθερίας. Βεβαίως καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν Ἑλλήνων ἦσαν εὐπρόσδεκτοι εἰς ἀποδοχὴν τῶν ὑψηλῶν Διδαχῶν τῆς Πίστεως, τῆς τε θρησκευτικῆς, καὶ δὴ καὶ Ἑλληνορθόδοξου, ὅσον καὶ τῆς φυλετικῆς, τῆς καθαρῶς Ἑλληνικῆς. Ἄνδρες, γυναῖκες, νέοι καὶ νέαι, γέροντες καὶ ποικιλοτρόπως πάσχοντες, ἐξηγέρθησαν, ἅμα τῷ ἀκούσματι τῆς σωτηρίου ἰαχῆς: Ἐλευθερία ἢ θάνατος!

*
* *

9. Εἶναι ὠραῖον πρᾶγμα νὰ μελετᾷ ὁ ἄνθρωπος τὰς ἀριστείας καὶ τὰ κατορθώματα τῶν προγόνων αὐτοῦ. Πληροῖ δ' ἀσφαλῶς χαρᾶς ἀνεκφράστου τὴν ψυχὴν τοῦ μελετητοῦ τῶν ἐνδόξων σελίδων τῆς πατρῴας Ἱστορίας τὸ νικηφόρον ἐπιστέγασμα μακροτάτων ἀγῶνων καὶ σκληροτάτων θυσιῶν. Ἐνδοξος δὲ καὶ τρισένδοξος ὑπῆρξε καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς Ἀνεξαρτησίας καὶ Ἐλευθερίας ἀπὸ τοῦ μακραιωνίου ἐχθρικοῦ ζυγοῦ ἀγὼν τῆς Ἐθνεγερσίας τοῦ 1821· καὶ δὲν εἶναι ὑπερβολὴ ἡ ὑπὸ πολλῶν ἱστορικῶν γενομένη σύγκρισις μεταξὺ τοῦ πολέμου κατὰ τῶν Περσῶν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ ἡ ὑπὲρ τοῦτον μάλιστα ἕξαρσις τοῦ πελωρίου Ἀγῶνος τῶν ἡρώων.

τοῦ 1821. Φυσικὸν λοιπὸν εἶναι νὰ πληροῖ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης, ἐθνικῆς ὑπερηφανείας καὶ πατριωτικῆς ἀνατάσεως πᾶσαν Ἑλληνικὴν ψυχὴν, ἢ πανηγυρικὴ ἀνάμνησις ἐπὶ τῇ ἀμφιετηρίδι τῆς Ἐθνεγεροσύνης τῆς 25 Μαρτίου τοῦ 1821. Ἐφέτος δὲ ὁ Πανηγυρισμὸς προσλαμβάνει ἰδιαιτέραν σημασίαν, διότι συμπληροῦται τρίτη πεντηκονταετία ἀπὸ τῆς εὐλογημένης ἐκείνης ἡμέρας τοῦ Ἐθνικοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

10. Ἡ ἐπανάληψις τῆς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὑπομνήσεως τῶν αὐτῶν πολλάκις ἐνδόξων ἱστορικῶν γεγονότων οὐ μόνον δὲν κουράζει τὸν εὐγνώμονα μελετητὴν τῆς πατρίδος Ἱστορίας, ἀλλὰ πάντοτε καὶ μεγαλυτέρας χαρᾶς πληροῖ τοῦτον, διότι οὕτω πως παρέχεται εἰς αὐτὸν πάλιν καὶ πάλιν ἡ εὐκαιρία νὰ γευθῇ ὅλην τὴν γλυκύτητα τῆς ἀνεκφράστου ἡδονῆς, ἐκ τῆς νοσταλγικῆς ἀναμνήσεως τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος τῆς Πατρίδος αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπιτευγμάτων τῶν ἡρωϊκῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821, μὲ τὸ αἶμα τῶν ὁποίων ἐποτίσθη τὸ καλλίκαρπον δένδρον τῆς Ἐλευθερίας τοῦ Ἐθνους τῶν Ἑλλήνων. Συγχρόνως δὲ ἡ μεγάλη Ἐθνικὴ ἐπέτειος τῆς 150ῆς Ἐτηρίδος τῆς Ἐθνεγεροσύνης τῶν Ἑλλήνων προσφέρει εἰς πᾶσαν Ἑλληνικὴν ψυχὴν τῆς σήμερον ὑψηλὴν καὶ ἐπίκαιρον διδαχὴν, ἵνα καὶ ἡμεῖς οἱ εὐτυχεῖς ἀπόγονοι τῶν ἐνδόξων προγόνων μας, παραδειγματιζόμενοι ὑπ' αὐτῶν, ὀπλίσωμεν ἑαυτοὺς μὲ τὰς αὐτὰς ὑψηλὰς ἰδέας καὶ τὰς αὐτὰς ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις, αἵτινες ἀπορρέουν ἀπὸ τὸν Ἑλληνοχριστιανικὸν Πολιτισμὸν καὶ τὴν Ἑλληνορθόδοξον Διδαχὴν. Μόνον οὕτω θὰ δυνηθῶμεν ν' ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὰς κρίσιμους στιγμὰς, ἃς σύμψασα ἢ ἀνθρωπότης διέρχεται σήμερον. Μόνον οὕτω θὰ δυνηθῶμεν ν' ἀντιταχθῶμεν ἐναντίον τῶν σκοτίων ἐκείνων δυνάμεων, αἵτινες ἐπιδιώκουν τὴν ὑποταγὴν ἡμῶν εἰς ἰδέας καὶ ἀρχὰς, ξένας πρὸς ὅσας ἡ Ἑλληνοχριστιανικὴ μας Παράδοσις ἐνεφύτευσεν εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Μόνον οὕτω θὰ καταστῶμεν ἱκανοὶ ν' ἀναλάβωμεν θυσίας καὶ νὰ ἀποδυσθῶμεν εἰς νέας ἐθνικὰς καὶ πολιτιστικὰς ἐξορμήσεις καὶ νὰ ἐτοιμασθῶμεν διὰ πᾶσαν ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος αἰτηθησομένην θυσίαν.

* *

11. Μελετώμεν τὴν Ἱστορίαν μας διὰ νὰ διδαχθῶμεν. Ἐμβαθύνομεν εἰς αὐτήν, διὰ ν' ἀντλήσωμεν διδάγματα καὶ πεῖραν. Ἀναμιμνησκόμεθα τῶν θυσιῶν τῶν ἡρωϊκῶν Προγόνων ἡμῶν, διὰ νὰ μάθωμεν καὶ ἡμεῖς νὰ θυσιαζώμεθα, καλούμενοι, ὑπὲρ τῶν πατρίων. Γεραίρομεν καὶ ὑμνοῦμεν τὰ ἔνδοξα ἐπιτεύγματα τῶν ἡρώων τοῦ Ἔθνους ἡμῶν, διὰ νὰ ὀρκισθῶμεν μυστικῶς, ὅτι καὶ ἡμεῖς προθύμως θ' ἀγωνισθῶμεν ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς πατρίου γῆς, ἣν ἐχάρισαν εἰς ἡμᾶς ἐλευθέραν καὶ τετιμημένην οἱ ἡρωϊκοὶ Ἀγωνισταὶ τοῦ 1821.

12. Ἀπέδειξεν ὁ Ἕλλην μυριάκις καὶ εἰς τὸ ἀπώτερον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πρόσφατον παρελθὸν καὶ εἰς τὰς ἡμέρας μας, πόσον καλῶς γνωρίζει νὰ μάχεται ὑπὲρ τῶν εὐγενῶν Ἰδεωδῶν τοῦ Ἔθνους, τῆς Πατρίδος, τῆς Θρησκείας, ἅτινα πάντα ἐγκλείονται ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς Ἐλευθερίας, τοῦ Δικαίου καὶ τῆς Αὐτοδιαθέσεως. Ἀπέδειξεν ὁ Ἕλλην πάλαι τε καὶ νῦν, ὅτι γνωρίζει οὐχὶ ἀπλῶς νὰ μάχεται ἡρωϊκῶς, ὡς οἱ πρόγονοί του, ἀλλὰ καὶ νὰ θυσιάζεται, ἀκόμη καὶ νὰ πίπτῃ ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος, βέβαιος ὢν, ὅτι καὶ ἐκ τῆς τέφρας του θ' ἀνατείλῃ ἕτερος ἀγωνιστῆς διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὅπωςδῆποτε τὴν διαφύλαξιν τῆς Ἐλευθερίας του καὶ τὴν πραγματοποιήσιν τῶν δικαίων ἐθνικῶν του ἐπιδιώξεων.

* *

13. Τὸ νὰ ἐπαναμνημονεύωμεν λοιπὸν τὰ ἀριστεύματα τῶν προγόνων μας, ὅχι μόνον δὲν βλάπτει, πολλῶ δὲ ἤττον δὲν κουράζει, ἀλλ' ὅλως τούναντίον εὐφραίνει καὶ χαροποιεῖ ἡμᾶς καὶ πρὸ παντὸς τονώνει καὶ χαλυβδώνει τὸν κόσμον τῆς ψυχῆς μας διὰ νέας εὐγενεῖς ἐξορμήσεις, διὰ νέους ἀγῶνας, διὰ νέα ἀριστεύματα καὶ νέας ἐπιτυχίας. Οἱ ἡρωϊκοὶ μας πρόγονοι ἠγωνίσθησαν καὶ ἐθυσιάσθησαν ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος ἡμῶν. Ἡμεῖς

καλούμεθα εἰς ἀγῶνας εὐγενεῖς πρὸς διαφύλαξιν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως, πρὸς διατήρησιν τῆς συνεχείας τῶν ἱερῶν Παραδόσεων μας· πρὸς περιφρούρησιν τῶν ὑπερόχων ἐπιτευγμάτων τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς σκέψεως, τῆς μορφώσεως, τῆς ποιήσεως, τῶν γραμμάτων, τῆς τέχνης, τῆς ἀνθρωπιστικῆς καλλιεργείας καὶ διαπλάσεως, τῆς κοινωνικῆς διαβιώσεως καὶ τῆς τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἠθικῆς διαπαιδαγωγήσεως. Ἡμεῖς σήμερον, μιμηταὶ τοῦ παραδείγματος ἀγίων ἀνδρῶν, οὓς διέπλασεν ἡ εὐαγγελικὴ καὶ ἀποστολικὴ διδαχὴ καὶ διεμόρφωσεν ἡ Ἑλληνορθόδοξος Παράδοσις τοῦ θεανθρωπίνου χώρου τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, καλούμεθα νὰ διασφαλίσωμεν τὰς ὑψηλὰς ἀρχὰς τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ ἀπὸ πάσης ἕξωθεν ἐπιβουλῆς, παραφθορᾶς ἢ καὶ διαφθορᾶς.

14. Αὐταὶ εἶναι αἱ σκέψεις, αἱ ὁποῖαι φυσικὸν εἶναι νὰ γεννῶνται εἰς τὰς ὑγιεῖς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων τῆς σήμερον. Σκέψεις ὑπερηφανείας καὶ δόξης διὰ τὰς ἀριστείας καὶ τὰ μεγαλουργήματα τῶν ἐνδόξων προγόνων μας. Σκέψεις εὐγνωμοσύνης καὶ τιμῆς πρὸς τὴν ἱερὰν μνήμην ἐκείνων, οἵτινες τὰ πάντα ἐθυσίασαν διὰ νὰ κληροδοτήσουν εἰς ἡμᾶς τὸν ἔνδοξον καὶ ἱερώτατον χῶρον, ὅστις λέγεται Ἑλλάς, ἐλεύθερον, ἐξηγνισμένον καὶ κεκαθαρμένον καὶ ἔτοιμον πρὸς καλλιέργειαν νέων ἀγαθῶν, ἐφ' ὅλων τῶν πεδίων τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως ἡμῶν. Καλούμεθα καὶ ἡμεῖς σήμερον νὰ καλλιεργήσωμεν, νὰ ποτίσωμεν, ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἐπανεμφυτεύσωμεν τὸν παράδεισον τῶν ἀρετῶν, τῶν ἰδεῶν, τῶν αἰσθημάτων, ἅτινα ἐκληρονομήσαμεν ἀπὸ τοὺς Πατέρας ἡμῶν, τοὺς μεγάλους σκαπανεῖς τῶν εὐγενεστέρων ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν, κανόνων ζωῆς καὶ ἀξιῶν».

* * *

15. Εἰς τὰς ἐπομένους σελίδας τοῦ ΜΒ' τόμου τῆς «Θ ε ο λ ο γ ί α ς» θὰ εὔρη ὁ ἀναγνώστης ἐπικαίρους ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ 150ετηρίδι Μελέτας. Αὐταὶ ἐκρίθη, ὅπως ἀποτελέσουν τὸ Α' Μέρος τοῦ τόμου. Εἰς τὸ Β' Μέρος κατεχωρίσθησαν Μελέται ἐπιστημονικαί, ἄνευ τοῦ πανηγυρικοῦ χρώματος τοῦ Α' Μέρους. Ἐν τέλει βι-

β λ ι ο κ ρ ί ν ο ν τ α ι τὰ σπουδαιότερα ἔργα ἕκ τε τῆς ξένης καὶ ἕκ τῆς ἡμετέρας Ἑλληνικῆς συγγραφικῆς παραγωγῆς. Πέραν τῶν Πινάκων καὶ Εὐρετηρίων, παρατίθενται περιλήψεις τῶν δημοσιευομένων Πραγματειῶν ἐν μιᾷ τῶν ξένων γλωσσῶν (ἀγγλικῇ, γαλλικῇ, γερμανικῇ).

Ἡ ἔκδοσις εἰς ἐνιαῖον τόμον καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς καθυστέρησις ἐκρίθη ἀναγκαία διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἐπικαίρων ἰδίᾳ πανηγυρικῶν ἄρθρων ὑπὸ τῶν εἰδικῶν συγγραφέων, ἡμετέρων τε καὶ ξένων. Ἐλπίζομεν νὰ εὐρωμεν τὴν ἀνάλογον ἀναγνώρισιν ὑπὸ τῶν ἀξιοτίμων συνδρομητῶν τοῦ Περιοδικοῦ τῆς «Θ ε ο λ ο γ ί α ς» διὰ τὴν ἕκ τῶν πραγμάτων καθυστέρησιν τῆς κυκλοφορίας τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.